

Viešos konsultacijos

dėl ECB Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadovo projekto

Klausimai ir atsakymai

1 Kokia šio vadovo paskirtis?

Vadovo paskirtis – suteikti daugiau informacijos apie ECB Bankų priežiūros vykdomo kompetencijos ir tinkamumo vertinimo politiką, praktiką ir procesus Bendrame priežiūros mechanizme (BPM). Vadove pateikiama prižiūrimiems subjektams, galimiems kandidatams į vadovų pareigas svarbiuose bankuose ir platesniam skaitytojų ratui skirtos informacijos apie kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kriterijus ir tvarką. Jame aprašomos ECB politikos pozicijos kompetencijos ir tinkamumo vertinimo klausimais. Juo siekiama padėti prižiūrimiems subjektams, mat visų pirma būtent jie yra atsakingi už tinkamų valdybos narių skyrimą, ir taip pagreitinti vertinimo procesą. Visa tai padeda vienodinti vertinimo praktiką ir užtikrinti, kad visoms BPM dalyvaujančioms įstaigoms būtų sudarytos vienodos sąlygos.

Priklausomai nuo nacionalinės teisės nuostatų, vadovo pareigos gali apimti ir vadovavimo pagrindinėms banko kontrolės funkcijoms pareigas (pavyzdžiui, vyriausiojo rizikos valdytojo ir vyriausiojo atitikties užtikrinimo pareigūno).

2 Pagal kokius kriterijus vertinama kompetencija ir tinkamumas?

Naujai paskirtų direktorių kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas įstaigos prašymu ir vadovaujantis nacionalinės teisės reikalavimais. Kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas pagal penkis Kapitalo reikalavimų direktyvoje (KRD IV) išvardytus kriterijus: i) reputacija, ii) patirtis, iii) interesų konfliktas ir savarankiškumas, iv) galimybė skirti pakankamai laiko ir v) kolektyvinis valdymo organo tinkamumas.

3 Kaip ECB vadovo projektas susijęs su EBI gairėmis šiuo klausimu ir dėl jų vykstančiomis konsultacijomis?

ECB Bankų priežiūra prisideda prie darbo, kurį atlieka Europos bankininkystės institucija (EBI), o ši, kaip reguliuojanti institucija, išleisdama gaires turi užtikrinti vienodesnį KRD IV išdėstytų reikalavimų interpretavimą. ECB Bankų priežiūra siekia, kad ES reikalavimai būtų kuo vienodžiau įgyvendinami. Visų pirma, siekiama užtikrinti, kad visoms BPM dalyvaujančioms įstaigoms būtų vienodai taikomas bendras finansinių paslaugų taisyklių sąvadas.

Vadovas nepakeičia EBI gairių – ECB ir BPM dalyvaujančių šalių nacionalinės kompetentingos institucijos (NKI) jomis vadovaujasi. Jei būtų keičiamos EBI gairės, reikėtų atitinkamai keisti ir ECB Bankų priežiūros politiką, praktiką ir procesus. Informacijos apie šiuo metu vykstančias EBI konsultacijas rasite [EBI interneto svetainėje](#).

4 Kokia konsultacijų dėl ECB vadovo projekto eiga?

Konsultacijos baigsis penktadienį, 2017 d. sausio 20 d. Tada ECB peržiūrės visas gautas pastabas ir, jei būtina, padarys vadovo pakeitimus. ECB taip pat atsižvelgs į pakeitimus, kuriuos EBI gali padaryti pasibaigus konsultacijoms dėl jos gairių. Galutinę Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadovo versiją ir paaiškinimą, kaip buvo sprendžiami konsultacijų metu iškilę klausimai, ECB planuoja paskelbti 2017 m. antrąjį ketvirtį.

5 Ar vadove išdėstytos taisyklės yra teisiškai privalomos?

Vadovo projektu siekiama suvienodinti kriterijų taikymą kompetencijos ir tinkamumo vertinime. Tokiu suvienodinimu siekiama įtvirtinti nuoseklią priežiūros praktiką. Be to, nors šis vadovas nėra teisiškai privalomas dokumentas, tikimasi, kad įstaigos, vertindamos savo valdybos narių tinkamumą, juo vadovausis.

6 Ar jis skirtas tik ECB tiesiogiai prižiūrimiems bankams, ar ir kitiems bankams?

ECB priima sprendimus tik dėl bankų, kuriuos jis prižiūri tiesiogiai, direktorių kompetencijos ir tinkamumo. Dėl bankų grupių – ECB prižiūri ir pagrindinio grupės banko, ir visų patronuojamųjų grupės įstaigų valdybų narius.

Sprendimus dėl mažiau svarbių bankų valdybos narių kompetencijos ir tinkamumo, kaip ir anksčiau, priima nacionalinės priežiūros institucijos, išskyrus sprendimus išduoti naujus bankų veiklos leidimus.

7 Ar dabar peržiūrsite visus ankstesnius kompetencijos ir tinkamumo vertinimus, ar bus laikomasi tęstinumo principo?

ECB sistemškai iš naujo nevertins visų pareigas jau einančių direktorių. Jis yra įgaliojamas 1) vertinti naujai skiriamus asmenis; 2) vertinti asmenis, kai jie skiriami naujai kadencijai arba kai keičiasi jų einamos pareigos, jeigu to reikalaujama pagal nacionalinę teisę; 3) atlikti pakartotinį vertinimą, jeigu, vykdant nuolatinę priežiūrą, paaiškėja naujų poveikį valdybos narių tinkamumui darančių aplinkybių.

Jeigu asmuo skiriamas naujai kadencijai arba į kitas pareigas, vertinimas atliekamas, jeigu to reikalaujama pagal nacionalinę teisę. Pagal kai kurių šalių įstatymus

vertinimas turi būti vėl atliekamas, jeigu pratęsiama valdybos nario kadencija arba jeigu valdybos narys tampa pirmininku. Pastaruoju atveju ECB vertina, ar valdybos narys atitinka griežtesnius reikalavimus, keliamus pirmininkui.

Tačiau bet kokių atveju, jeigu ECB vykdant priežiūrą paaiškėja aplinkybių, galinčių turėti poveikio pareigas jau einančių valdymo organo narių kompetencijai ir tinkamumui, gali būti organizuojamas pakartotinis kompetencijos ir tinkamumo vertinimas. Visais atvejais (pakartotinis) vertinimas yra vykdomas vadovaujantis tinkamo ir sąžiningo proceso reikalavimais, atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes ir taikant teisinius bei reguliavimo kriterijus.

8 Kodėl euro zonos šalyse taikomos skirtingos taisyklės?

BPM vykdoma kompetencijos ir tinkamumo priežiūra pagrįsta Europos Sąjungos teise (KRD IV, BPM reglamentu ir BPM pagrindų reglamentu). Kadangi reikalavimai dėl kompetencijos ir tinkamumo kyla iš direktyvos (KRD IV), ECB turi taikyti 19 euro zonos šalių nacionalinės teisės aktus, kuriais šios direktyvos reikalavimai perkelti į nacionalinę teisę. Kai direktyvoje palikta laisvės valstybėms narėms pačioms nuspręsti, kaip jos įgyvendins Europos Sąjungos teisę, gali atsirasti skirtumų tarp šalių. Taigi, kai kuriuos kompetencijos ir tinkamumo priežiūros skirtumus galima panaikinti tik atlikus reguliavimo pakeitimus. Šių skirtumų egzistavimą 2015 m. patvirtino ir EBI savo tarpusavio vertinimo ataskaitoje apie tinkamumą.

Visiems kandidatams taikomi tie patys principai, įvardyti kaip penki svarbiausi kriterijai. Tačiau skirtingas šių kriterijų aiškinimas gali nulemti skirtumus tarp šalių. BPM skatina šiuos ES reikalavimus įgyvendinti vienodai.

Paminėtina, kad BPM pastangomis jau vienodžiau taikomi vertinimo kriterijai (pvz., reikalingos patirties dydis, reikšmingus interesų konfliktus sukuriančios situacijos), įdiegtos labiau suderintos procedūros (pvz., bendra metodika ir suvienodintos pranešimų formos) ir susitarta naudoti tam tikras priežiūros priemones (pvz., pokalbius).

9 Kurias pareigas norinčių eiti asmenų kompetencija ir tinkamumas turi būti vertinami – ar tik valdybos narių, ar ir pagrindinėms banko kontrolės funkcijoms vadovaujančių asmenų (atitikties užtikrinimo, rizikos ir vidaus audito funkcijų vadovų)?

Kredito įstaigų valdymo struktūra labai įvairi. Valdybos nariais gali būti ir pagrindinių kontrolės funkcijų vadovai (pavyzdžiui, vyriausiasis rizikos valdytojas ir vyriausiasis atitikties užtikrinimo pareigūnas). Tokiu atveju naujai skiriamų kontrolės funkcijų vadovų tinkamumas vertinamas kaip valdybos narių. Jei šie pagrindinių funkcijų vadovai nėra valdybos nariai, kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadovo nuostatos jiems taikomos tiek, kiek leidžiama pagal nacionalinę teisę.

10 **Ar leidžiate generaliniams direktoriams tapti pirmininkais iškart po to, kai jie nustoja eiti generalinio direktoriaus pareigas?**

Toks pasikeitimas dažniausiai reglamentuojamas nacionaliniais įstatymais arba įmonės valdymo kodeksu, arba ir tuo, ir tuo. Pagal šiuos teisės aktus dažnai būna reikalaujama daryti veiklos pertrauką prieš pradėdant eiti pirmininko pareigas. Atvejai, kai generalinio direktoriaus pareigų nebeeinantis asmuo iškart pradeda eiti tos pačios įstaigos pirmininko pareigas, yra nuolatinės valdymo priežiūros klausimas. Tai gali turėti įtakos kompetencijos ir tinkamumo, ypač savarankiškumo kriterijaus, vertinimui.

11 **Ar leidžiate generaliniam direktoriui tuo pačiu metu eiti ir pirmininko pareigas?**

ECB laikosi nuomonės, kad kredito įstaigose turėtų būti aiškiai atskirtos vykdomosios ir nevykdomosios funkcijos ir turėtų būti laikomasi pirmininko ir generalinio direktoriaus funkcijų atskyrimo principo. Pagal gero bendrojo vidaus valdymo principus abi šios funkcijos turi būti vykdomos atsižvelgiant į šias funkcijas vykdančiams asmenims nustatytus atsakomybės ir atskaitomybės reikalavimus. Pagal Bazelio bankų priežiūros komiteto 2015 m. liepos mėn. paskelbtus bendrojo vidaus valdymo principus ir Europos bankininkystės institucijos vidaus valdymo gaires (GL 44), leidimą tam pačiam asmeniui eiti ir pirmininko, ir generalinio direktoriaus pareigas ECB gali suteikti išskirtiniais atvejais ir tik jeigu yra įdiegtos taisomosios priemonės, kuriomis užtikrinama, kad nekiltų grėsmė tinkamam abiejų funkcijų atsakomybės ir atskaitomybės reikalavimų vykdymui, kai abi funkcijos vykdomos kartu.

12 **Ar yra tekę atmesti banko siūlomą kandidatą?**

Sprendimai dėl kompetencijos ir tinkamumo viešai neskelbiami. ECB nemano, kad atmetimo atvejų bus daug, nes visų pirma bankai patys yra atsakingi už tinkamų valdybos narių, tenkinančių visus kompetencijos ir tinkamumo kriterijus, išsirinkimą. Bankai apie šią jų prievolę jau žino, o Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadovas jiems suteiks daugiau aiškumo apie ECB Bankų priežiūros vykdomo kompetencijos ir tinkamumo vertinimo politiką, praktiką ir procesus. Be to, ECB sprendimai, priimti įvertinus kompetenciją ir tinkamumą, ne visada yra vien tik teigiami arba neigiami. Kartais kandidatui ir bankui ECB iškelia reikalavimą išspręsti kokius nors konkrečius iškilusius klausimus. Pavyzdžiui, gali būti reikalaujama, kad kandidatas įgytų specialų pasirengimą arba atsisakytų ne banke einamų pareigų, nes dėl jų kyla interesų konfliktas arba kandidatas negali skirti pakankamai laiko pareigoms, arba gali būti reikalaujama, kad įstaiga nuolat informuotų ECB apie vykstantį teismo procesą.

Be to, kompetencija ir tinkamumas vertinami vadovaujantis tinkamo ir sąžiningo proceso principais. Jeigu ECB mato trūkumą, dėl kurių kandidatas netenkina teisinių

kriterijų, jis apie tai informuoja banką ir patį kandidatą. Paaiškėjus, kad visų trūkumų pašalinti neįmanoma, bankas gali dar kartą svarstyti pateiktą kandidatūrą.